Ulkoasiainministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2015-01126

POL-30 Rautio Sari Annika(UM)

08.09.2015
JULKINEN

Asia
EU:n ulkoministerien epävirallinen Gymnich-kokous Luxemburgissa 4.-5.9.2015; yhteenvetoraportti

Kokous
Epävirallinen ulkoasiainministerikokous (Gymnich) 04.09.2015 - 05.09.2015

EU:n ulkoministerien epävirallinen Gymnich-kokous pidettiin Luxemburgissa 4.-5.9. Suomea kokouksessa edusti ulkoministeri Timo Soini. Puhetta johti EU:n ulkosuhteiden korkea edustaja Mogherini. Kokouksen pääaiheet olivat Lähi-idän rauhanprosessi, Venäjä ja itäiset naapurit sekä maahanmuutto. Asialistalla ollutta Irania ei ehditty käsitellä ajan puutteen vuoksi. Kokouksen epävirallisen luonteen vuoksi päätöksiä ei tehty.

1) Lähi-idän rauhanprosessi

Lähi-idän rauhanprosessin osalta keskeisiä kysymyksiä olivat EU:n rooli ja aktiivisuuden taso rauhanneuvottelujen käynnistämisessä uudelleen sekä aloite nk. kansainvälisen tukiryhmän perustamisesta, jotta neuvottelukehystä saataisiin nykyistä Lähi-idän kvartetti -kokoonpanoa laajemmaksi. EU:n aktiivinen rooli sai laajan tuen, mutta sen sijaan kv. tukiryhmän perustamisesta esitettiin näkemyksiä sekä puolesta että vastaan. Moni halusi jatkossakin säilyttää Lähi-idän kvartetilla päärooli, tarvittaessa kvartetin kehystä laajentamalla. KE Mogherini jatkaa kv. tukiryhmää koskevia tunnusteluita siitä lähtökohdasta, että ko. ryhmä voisi täydentää kvartetin työtä. YK:n yleiskokouksen korkean tason viikko tarjoaa mahdollisuuden pyrkiä vahvistamaan EU:n roolia neuvotteluissa ja kvartetissa.

2) Venäjä ja EU:n itäiset naapurimaat

Venäjästä ja EU:n itäisistä naapurimaista keskusteltaessa keskeisiksi aiheiksi nousivat EU:n ja Venäjän suhde pidemmällä aikavälillä, Venäjän toiminta Ukrainassa ja Minskin sopimuksen toimeenpano, EU:n tuki Ukrainalle reformeissa, sekä EU:n reaktio Valko-Venäjän poliittisten vankien vapauttamiseen. Minskin sopimuksen toimeenpanon puutteellisuus aiheutti huolta. Pidemmän aikavälin pohdintaa Venäjä-suhteista peräänkuulutettiin, mutta linjauksia ei tältä osin tehty. Useat jäsenmaat pitivät tarpeellisena reagoida myönteisesti Valko-Venäjän ilmoitukseen poliittisten vankien vapauttamisesta ja halusivat tähän liittyen arvioida uudelleen voimassa olevien rajoittavien toimien jatkoa ja toimeenpanoa. Käsittely jatkuu neuvoston työryhmissä; päätöksiä on tehtävä ennen nykyisten rajoittavien toimien voimassaolon umpeutumista 31.10.2015. Muiden itäisten kumppanimaiden osalta jäsenmaiden huomiot olivat hajanaisia, eikä itäisen kumppanuuden politiikan osalta tehty johtopäätöksiä.

3) Maahanmuutto

Kokouksessa eniten aikaa käytettiin maahanmuuton ja siihen liittyvien ratkaisujen pohdintaan. Osassa keskustelua olivat mukana EU:n ehdokasmaat Turkki, Serbia, Albania, Montenegro ja Makedonia. Erityistä huomiota ja kiitoksia sai Turkki, jossa on jo melkein 2 miljoonaa syyrialaispakolaista. Keskustelussa keskityttiin ilmiön ulkosuhdeaspekteihin ja ulkopoliittisiin ratkaisuihin, mutta jossain määrin puhuttiin myös esim. EU:n sisäisestä taakanjaosta. Yksimielisyys oli vahvin koskien juurisyihin puuttumisen tärkeyttä, ml. konfliktinratkaisu ja pakolaisleirien olojen kohentaminen, sekä kumppanien kanssa tehtävän yhteistyön tärkeyttä, ml. Vallettan huippukokous ja Länsi-Balkanin konferenssi. Myös salakuljetusverkostoihin puuttumista pidettiin kiireisenä tehtävänä. Useat peräänkuuluttivat EU:n yhtenäisyyttä ja solidaarisuutta.

Komissiolta odotetaan 9.9.2015 maahanmuuttoa koskevaa tiedonantoa, joka tulee sisältämään myös ulkosuhde-elementtejä. On mahdollista, että ylimääräinen ulkoministerikokous tai ulko- ja sisäministerien yhteiskokous kutsutaan koolle käsittelemään maahanmuuttokokonaisuutta vielä syyskuun aikana.

Suomen edustajat
Ulkoministeri Timo Soini

Asiakirjat
Tarvittaessa keskeisimpien kokouksessa käsiteltyjen asiakirjojen nimi ja viitenumero

Liitteet

Viite

Asiasanat	Iran, itäinen kumppanuus, Lähi-idän tilanne, maahanmuutto, Ukraina, Venäjä, YUTP, Valko-Venäjä
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, MMM, OM, PE, PLM, SM, TEM, TPK, VM, VNK